

Handreiking voor de Bibliotheek *op school* po bij protocollen PO-Raad en VOB

de Bibliotheek *op school* po

8 mei 2020

de Bibliotheek
op school

Inleiding

Vanaf 11 mei gaan alle leerlingen in het basisonderwijs weer voor de helft van de tijd naar school. Scholen beslissen zelf hoe zij de 50% onderwijstijd inrichten, waarbij wel uit wordt gegaan van hele dagen onderwijs (om zo min mogelijk verplaatsingsbewegingen van leerlingen en ouders te creëren en de aansluiting bij de Buitenschoolse Opvang optimaal te houden). Wat kan er worden gedaan in de [beschikbare tijd](#) op school? Scholen wordt [geadviseerd](#) voor kleine periodes lesstof te plannen. Eerst een paar weken, dan tot aan de zomer en dan voor de periode daarna.

De meeste lees(media)consulenten en onderwijspecialisten¹ hebben tijdens de intelligente lockdown niet stil gezeten en contact gehouden met hun scholen en hen gevoed met tips en digitaal aanbod. Natuurlijk wil iedereen zo snel mogelijk weer aan de slag in de scholen, maar de PO-Raad geeft aan dat [externe partijen](#) nog niet gewenst zijn in de school om het verkeer in de scholen zo beperkt mogelijk te houden. Het advies aan bibliotheken is om de scholen online wel te blijven ondersteunen. Op basis van het advies van de PO-Raad en als vervolg op de leidraad in VOBrief nr. 18, gaan we er in deze handreiking vanuit dat externen die geen zorg leveren, waarschijnlijk de laatste twee maanden van dit schooljaar niet meer fysiek in de school kunnen komen en excursies naar de bibliotheek niet door kunnen gaan. Wat dat betekent voor leesconsulenten en de bouwstenen van de Bibliotheek *op school* lees je in deze handreiking.

Met ingang van 11 mei mogen ook bibliotheekvestigingen voor vier functies weer open. Voor deze vormen van dienstverlening zijn protocollen opgesteld.

- protocol 'Lenen en inleveren van materialen';
- protocol 'Exclusieve openstelling voor individuele kinderen van minimaal 4 t/m maximaal 12 jaar';
- protocol 'Gebruik van computers en werkplekken';
- protocol 'Activiteiten met groepen tot 10 personen'.

Het protocol 'Exclusieve openstelling voor individuele kinderen van minimaal 4 t/m maximaal 12 jaar' beschrijft waar bibliotheken aan moeten voldoen willen zij een vestiging openstellen voor kinderen. Het gaat om individueel bezoek van kinderen van 4 tot en met 12 jaar die boeken uit kunnen zoeken om mee naar huis te nemen. De bibliotheek is bij exclusieve openstelling voor kinderen gesloten voor andere gebruikers.

Kijk voor protocollen met betrekking tot de dienstverlening van bibliotheken op debibliotheken.nl/nieuws en laat je voor het laatste nieuws informeren door je directie en POI coördinatoren. Kijk voor protocollen met betrekking tot het primair onderwijs op poraad.nl/corona.

Kernteam de Bibliotheek *op school* primair onderwijs

1 - In de rest van deze handreiking bedoelen we alle lees(media)consulenten en onderwijspecialisten als we het hebben over 'leesconsulenten'.

Handreiking voor de Bibliotheek op school po bij protocollen PO-Raad en VOB

Checklist (samenvatting)

Algemeen	Ga nog niet fysiek naar de school en ondersteun (digitaal) op afstand.
Marketing & Communicatie	Houd contact met de leescoördinator en de schooldirectie en stem telefonisch of via de mail af wat kan en waar behoefte aan is. Houd ook je collega's in de bibliotheekorganisatie regelmatig op de hoogte van de ontwikkelingen in de Bibliotheek op school locaties.
Collectie & Digitaal	Zorg dat de kinderen en leerkrachten toegang hebben tot de collectie in de schoolbibliotheek of laat de collectie verdelen over de klassen. Registreer als het eenvoudig kan. Stem de hygiëneregels bij het inleveren en gebruik van leesboeken af met de school.
Expertise	Zet in op communicatie, collectie, monitor en activiteiten. Houd je aan de Algemene RIVM richtlijn Veiligheidsrisico's in de school, als je in goed overleg toch een keer op school komt.
Monitor & Lees- en mediaplan	Investeer in deze periode juist met de monitor in de relatie en de samenwerking. Zet de monitorgegevens in om te bewijzen dat de Bibliotheek op school aanpak van toegevoegde waarde is – ook in het komend schooljaar.
Activiteiten	Excursies van groepen leerlingen naar de bibliotheek kunnen nog niet. Geef tips, maak boekpromotie- en instructiefilmpjes en stimuleer vakantielezen.
Netwerk & Beleid	Verstuur je jaaraanbod 20/21 pas als je hebt afgestemd met de school en je weet dat het 'warm' ontvangen wordt. Werk eventueel mee aan de lokale Zomerschool.

1. Marketing & Communicatie

Externe communicatie

Leesconsulenten kunnen in overleg met de school de leerkrachten op afstand (blijven) ondersteunen. Houd dus contact met de leescoördinator en de schooldirectie en stem telefonisch of via de mail af wat kan en waar behoefte aan is.

Het kan zijn dat het onderwijs zich eerst vooral wil richten op het op gang brengen van de onderwijsprocessen. In het gesprek met de scholen kan benadrukt worden dat lezen ook rust kan brengen voor kinderen en in de klas. Geef aan wat je als leesconsulent in deze fase kan betekenen voor de school.

Mogelijke gesprekspunten zijn:

- Hoe kan ik als leesconsulent de school ondersteunen? Waar is behoefte aan? (zie punt 5 activiteiten)
- Wat zijn jullie regels voor externe samenwerkingsorganisaties?
- Hoe blijven we met elkaar in gesprek? Wie is mijn aanspreekpersoon? Kunnen we bijvoorbeeld wekelijks een belafspraak inplannen?
- Hoe gaan de kinderen weer boeken lenen? (zie punt 2 uitlening boeken en punt 3 gedrag en hygiëneregels)
- Hoe kunnen we de monitorresultaten bespreken en een lees(media)plan maken voor komend schooljaar? (zie punt 4 monitor)
- Wordt er binnen het bestuur of de gemeente gesproken over zomerscholen? Welke rol zou ik daar als leesconsulent in kunnen spelen? (zie punt 6 zomerschool)

Vanuit de GEU, Groep Educatieve Uitgevers, is aan het primair onderwijs geadviseerd om vanaf 11 mei hiaattoetsen af te nemen. Dat zijn toetsen om te kijken wat ze gemist hebben de afgelopen weken. Die toetsen zijn onderdeel van de methodes. Op het gebied van de uitkomsten van de hiaattoetsen met betrekking tot lezen kunnen leesconsulenten aanvullend advies geven. Zo mogelijk kun je dit als leesconsulent inzetten als basis voor een gesprek, advisering en actie.

Interne communicatie

Belangrijk is ook om intern (in je bibliotheekorganisatie) te delen wat er buiten gebeurt, denk aan collega leesconsulenten, collectiespecialisten, klantenservice, teamleiders, frontoffice medewerkers, directie, specialist automatisering, etc.

Marketing

Hoewel het nu niet voor de hand ligt om je nadrukkelijk te profileren op de scholen, is het wel nodig om te zorgen dat je in beeld blijft en de relevantie en meerwaarde van de bibliotheek op school aanpak aantoonst.

2. Collectie & Digitaal

Natuurlijk stimuleer je de leerkrachten en leerlingen om zo snel mogelijk weer te lezen in alle mooie bibliotheekboeken, maar hoe ga je dat organiseren als je zelf de school niet in mag? Omdat de situatie op elke school anders is, is hier niet één duidelijke richtlijn voor te geven en zul je per school moeten overleggen wat haalbaar is.

Besmetting via boeken

In afwachting van een formeel advies van het RIVM aan OCW, adviseert de VOB om voor de ingeleverde boeken voorlopig nog uit te gaan van een quarantaineperiode van 72 uur. Dit geldt dus voor boeken die kinderen tijdens de lockdown mee naar huis hebben genomen en voor boeken die ze vanaf 11 mei in de klas lezen.

Het coronavirus verspreidt zich via mensen en dieren. Buiten het lichaam kan het virus niet goed overleven. De kans dat je besmet raakt via het aanraken van producten of oppervlakten is erg klein. In het protocol voor scholen over de [wederopstart](#) staat dat boeken net als andere leermiddelen, speelgoed, speelmaterialen, devices en werkplekken bij gebruik door meerdere leerlingen en leerkrachten met regelmaat ontsmet dienen te worden.

De regels van de school zijn leidend.

- Overleg met de school dat in de bibliotheekvestiging de boeken in quarantaine gaan, en in het protocol voor scholen 'leesboeken' niet specifiek genoemd worden maar het volstaat om leermiddelen schoon te maken met water en zeep of schoonmaakdoekjes.
- Adviseer om 'vrij lezen' in te plannen na een handenwas-moment.
- Desinfecteer boeken met water en zeep of schoonmaakdoekjes.
- (Optioneel en in overleg met school) Verzin een manier om eenvoudig om te gaan met de 72 uur regel. Laat de leerlingen de teruggebrachte materialen bijvoorbeeld inleveren in een krat of doos. Deze materialen kunnen na de rusttijd (als het kan worden ingenomen en) weer gebruikt worden.

Toezicht en registratie in de schoolbibliotheek

Hoewel het op sommige scholen misschien nog mogelijk is om een personeelslid in te zetten in de schoolbibliotheek, is de situatie op de meeste scholen dat de gebruikelijke hulpouders niet kunnen assisteren bij de uitlending en er waarschijnlijk geen toezicht is in de schoolbibliotheek.

Voorwaarden om de fysieke ruimte van een schoolbibliotheek te kunnen gebruiken:

- Toezicht
- Voldoende ruimte voor looproutes
- Niet teveel leerlingen tegelijk
- Voldoende schoonmaakmiddelen (desinfecterende handgel, papieren handdoekjes en oppervlaktesprays).

Handreiking voor de Bibliotheek op school po bij protocollen PO-Raad en VOB

Een alternatief is om de collectie te verdelen over de klassen. Leerkrachten hebben zo meer toezicht en kunnen ook meer in de klas met de boeken doen. In het VOB protocol voor de heropening van bibliotheken staat dat *boeken doelgericht moeten worden geleend, bij voorkeur na reservering vooraf. En dat leden geen boeken uit het schap mogen pakken, behalve als ze het boek daadwerkelijk gaan lenen*. Dit is in een schoolbibliotheek eigenlijk niet te organiseren en te controleren en pleit voor collecties in de klas die bij voorkeur frontaal gepresenteerd zijn, omdat leerlingen vaak op basis van de voorkant hun boek kiezen.

Bij inname via het automatiseringssysteem zal de uitleentermijn van de boeken die de kinderen mee naar huis hadden zijn verstreken, maar dit heeft geen consequenties voor de leerlingen. Het registreren van uitleningen kun je zonodig achterwege laten tot de zomervakantie. Voor scholen met zelfbediening is registratie waarschijnlijk geen probleem. Overleg met je POI contactpersoon schoolbibliotheekautomatisering, welke mogelijkheden er zijn om de registratie eenvoudiger te maken. (Voorbeeld [SchoolWise](#)).

Nieuwe boeken leveren

Natuurlijk is het fijn als je nieuwe boeken hebt voor de school. Hou bij aflevering in ieder geval rekening met de richtlijnen voor leveranciers (zoals gesteld in het bibliotheekprotocol):

- Houd 1,5 meter afstand.
- Spreek vooraf de plaats af waar de goederen bij de school afgeleverd worden.
- Laat een kwartier van te voren je aankomsttijd weten.
- Draag handschoenen.
- Betreedt alleen na overleg met de school de schoolvestiging. Overweeg levering tot de deur.

3. Expertise

Je expertise kun je in deze tijd tonen door in te zetten op communicatie (punt 1), collectie (punt 2), monitor (punt 4) en activiteiten (punt 5). Kom je in goed overleg t.z.t. toch een keer op school houd je dan aan de Algemene RIVM richtlijn Veiligheidsrisico's in de school (zie ook deze posters in bijlagen)

- Tussen leerlingen hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden.
- Tussen personeelsleden en leerling moet zoveel mogelijk 1,5 meter afstand bewaard worden.
- Tussen personeelsleden onderling moet altijd 1,5 meter afstand bewaard worden.
- Iedereen wast zijn/haar handen meerdere keren per dag en goed ten minste 20 sec.
- Er worden geen handen geschud.
- Hoesten/niezen in de elleboog.
- Niet aan je gezicht zitten.
- Personeelsleden dragen géén persoonlijke beschermingsmiddelen.
- De school past de adviezen en richtlijnen van het RIVM toe, dat betekent dat je thuisblijft bij de klachten en naar huis gaat als je gedurende de dag corona gerelateerde klachten ontwikkelt.

4. Monitor & Lees- en mediaplan

Net voor de lock-down hebben veel scholen de monitor ingevuld en in april zijn de resultaten daarvan verschenen. De monitor is in deze periode een mooi instrument om toch te investeren in de relatie en de samenwerking. Je kunt de monitorgegevens inzetten om te bewijzen dat de Bibliotheek op school aanpak van toegevoegde waarde is – ook in het komend schooljaar. Nicolien de Pater (landelijke monitor coördinator) adviseert om nu vooral aan te sluiten bij wat scholen kunnen/ willen in deze tijd. Stel eventueel wat kleinere of minder stappen voor, wees flexibel en houd vooral contact om samen met scholen te kijken naar mogelijkheden. Haar tips zijn:

- Gebruik voor de analyse van de monitorresultaten het webinar, de PowerPoint en de vragen/antwoorden masterclass analyse Monitorgegevens uit de [toolkit](#) (uitvoering)
- Denk aan collegiaal overleg met je collega-leesconsulenten over doelen, leg je gedachten eens aan hen voor.

Handreiking voor de Bibliotheek op school po bij protocollen PO-Raad en VOB

- Bespreek met de scholen (directies/ leescoördinatoren) op welk moment de terugkoppeling best passend is voor de school.
- Optie voor terugkoppeling kan zijn om met directie en leescoördinator de analyse (digitaal) te bespreken en met hen de doelen vast te stellen om vervolgens een voorstel van activiteiten en werkwijzen om de doelen te halen te doen aan het team. Andere optie is om een digitaal teamoverleg te initiëren, waarbij het team doelen vaststelt en werkwijzen bepaalt.
- Bereid daarna een presentatie voor aan de hand van het uitgewerkte schoolvoorbeeld uit het webinar. Kies daarbij op grond van de leescirkel van Chambers voor drie doelen en omschrijf afhankelijk van de wijze van terugkoppeling acties en werkwijzen daarbij. In het Webinar worden ter inspiratie voorbeelden van doelen en werkwijzen gegeven.
- Aanbeveling is om doelen en werkwijzen vast te stellen vóór de zomervakantie, zodat het leesmediaplan aangepast kan worden en in het nieuwe schooljaar doelgericht met leesbevordering en digitale vaardigheden op school samen met de bibliotheek verder gewerkt wordt.

Heb je vragen over de monitor? Mail dan naar monitor@debibliotheekopschool.nl

5. Activiteiten

Voor het onderwijs ligt in de eerste periode de focus vooral op [taal en rekenen](#). Voor de groepen 3 t/m 8 zijn lezen en leesbevordering de belangrijkste doelen. In groep 1 en 2 krijgen alle taaldomeinen weer aandacht, met veel accent op het voorlezen, gecombineerd met spreken, luisteren en gesprekken. In groep 3 en 4 blijft de techniek van het lezen centraal staan. Dat vereist veel oefenen én horen hoe het moet. Daarnaast is er aandacht voor begrijpend lezen en luisteren. Naarmate de leerlingen ouder worden, komt het accent steeds meer te liggen op leesbegrip, gecombineerd met functioneel schrijven, spreken en lezen. In de hoogste leerjaren is dit de kern. Het technisch lezen vraagt vooral onderhoud, zeker als het lezen nog onvoldoende is [geautomatiseerd](#).

Groepsbezoeken

In het [Protocol opstart basisonderwijs](#) van de PO-Raad staat dat er voor de scholen een gereduceerd onderwijsaanbod geldt en dat scholen de ruimte hebben om zelf keuzes te maken passend bij de situatie. Specifiek is echter de volgende maatregel van kracht: Groepsactiviteiten zoals schoolreisjes, vieringen en excursies gaan niet door. Georganiseerde groepsbezoeken aan de bibliotheek vallen hier ook onder. Dit lijkt in tegenspraak met het [Protocol Activiteiten met groepen tot 10 personen](#) en het [Protocol exclusieve openstelling voor individuele kinderen van minimaal 4 t/m maximaal 12 jaar](#) van de VOB, maar hierin gaat het over bibliotheekactiviteiten met individuele deelnemers of bezoekers (volwassenen of kinderen). Bij een individueel bezoek van een kind aan de bibliotheek ligt de verantwoording bij de ouder. Bij een georganiseerd bezoek met een groep leerlingen ligt de verantwoording bij de leerkracht van de school en daarvoor geldt het protocol van de PO-Raad.

Tips in online nieuwsbrief

In het gesprek met de scholen ben je je bewust van bovenstaande leerdoelen en benadruk je dat lezen ook rust kan brengen voor kinderen en in de klas. Je geeft aan hoe jij als leesconsulent in deze fase kan ondersteunen en vraagt wat de behoeften zijn. Verzamel handige tips in een nieuwsbrief of op je website en stuur regelmatig een update naar de leerkrachten. Maar overlaad ze niet! Kijk regelmatig op [biebtobieb](#) (bijvoorbeeld Crisisbieb – tab Onderwijs/dBos) waar collega's mee bezig zijn.

Wijs de leerkrachten op digitale alternatieven zoals de ThuisBieb (verlengd tot 1 juni!), LuisterBieb en de achterliggende online Bibliotheek. Voor de kleuters zijn er bijvoorbeeld Bereslim en de Voorleeshoek. Meld initiatieven als Huisarrest van De Schoolschrijver en Schrijver op je scherm van de Schrijverscentrale. Er is een [lijst](#) beschikbaar op de website van de Bibliotheek op school en Stichting Lezen heeft ook een overzicht voor [thuis](#) samengesteld.

De PO-Raad verzamelt zoveel als mogelijk digitaal lesmateriaal en aanbod van uitgevers op www.lesopafstand.nl. De KB heeft contact met Kennisnet (zij coördineren lesopafstand.nl) om de mogelijkheden van verspreiding van digitaal leesmateriaal op dit platform te verkennen. De online bibliotheek krijgt hier waarschijnlijk ook een plek.

Filmpjes

Het aanbod op school wordt aangevuld met een vorm van onderwijs op de dagen dat leerlingen niet op school zijn passend binnen de mogelijkheden. Omdat de leerkracht volledig belast is met het verzorgen van fysiek onderwijs, ligt daar de focus op. De vorm van onderwijs voor de leerlingen die niet op school zijn, kan bijvoorbeeld bestaan uit huiswerkopdrachten. Mogelijk kun je als leesconsulent hier een rol in spelen door filmpjes te maken met thuisopdrachten, die de leerkracht kan inzetten. Diverse leesconsulenten maken al filmpjes die ze delen op Instagram of Facebook met een boeken-en mediatips of een wekelijkse challenge.

Hou bij het maken van online (voorlees)filmpjes rekening met de volgende regels²

- **Als je online voorleest, doe dit in een besloten omgeving**
Online voorlezen (livestream) kan mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Het belangrijkste is dat voorgelezen wordt in een besloten omgeving voor een specifiek doelgroep. Denk daarbij aan een voorlees webinar voor bibliotheekleden.
- **Als je online voorleest, verwijst je altijd naar de auteur, illustrator en uitgever van het boek**
De rechthebbenden (auteur, illustrator en uitgever) hebben gezamenlijk de auteursrechten op de titel die voorgelezen wordt. Het is goed om tijdens het online voorlezen (livestream) duidelijk te maken wie ervoor gezorgd heeft dat het boek tot stand is gekomen.
- **Maak geen opname van het online voorlezen**
Als je online (livestream) voorleest, maak je geen opname van wat er voorgelezen wordt (noch beeld, noch geluid). Een opname kan makkelijk gereproduceerd en verspreid worden buiten de besloten omgeving (denk daarbij aan verspreiding via YouTube, social media kanalen, etc).
- **Bij verspreiden van al gemaakte opname neem je contact op met de uitgever en/of schrijver.**
Heb je het voorlezen opgenomen of op een andere manier vastgelegd en wil je dat (gratis) verspreiden? Dan kun je beter contact opnemen met de uitgever of schrijver van het boek en daar afspraken over maken.

Vakantielezen

Vakantielezen voor groep 3 en 4 is een gesubsidieerd traject van Stichting Lezen voor bibliotheken en scholen in krimpgebieden. Andere bibliotheken konden tot 1 mei tegen betaling ook tasjes bestellen. Deze worden voor 1 juni geleverd. Bibliotheken die nog geen plannen hadden, kunnen alsnog zelf een vakantielezen-aanbod maken voor scholen (plastic of papieren tasjes voldoen natuurlijk ook). In deze bijzondere tijd is juist de bestrijding van de zomerdip belangrijk. Niet alleen voor groep 3 en 4, maar ook voor groepen 5 tot en met 8. Via de website van [Leesplan](#) vind je materialen waarmee bibliotheken en scholen zelf aan de slag kunnen met Vakantielezen.

Tips voor deelnemende bibliotheken:

- Denk na over het uitdelen van de vakantietasjes aan de kinderen: aflevering tasjes aan leerkrachten groep 3 en 4 of een afhaaloket in de bibliotheekvestiging.
- Doe ook de flyer van de VakantieBieb in de tasjes!
- Bij het gesubsidieerde traject hoort oorspronkelijk ook een ouderbijeenkomst. *Leesconsulent, leerkrachten en leescoördinator organiseren samen een feestelijk aftrapbijeenkomst van Vakantielezen op school voor kinderen van groep 3 en 4 en hun ouders. Tassen worden uitgereikt, leenboeken kunnen op dat moment of eerder gekozen worden.* Wellicht kun je nu een video opnemen met tips voor ouders en via de leerkracht de link naar de video verspreiden naar de ouders.
- *In de zomervakantie organiseert de bibliotheek een Vakantielees-doe-middag voor de kinderen.* Indien dit nog niet mogelijk is, kan de Bibliotheek de ouders digitale (voor)leestips sturen via de leerkracht.
- *Na de zomervakantie organiseert de leesconsulent een boekenkring over de gelezen boeken.* Hopelijk kun je t.z.t. weer de klas in. Alternatief zou zijn om via Teams en het digibord contact te hebben met de leerlingen en de leerkracht.

2 - bron: Crisisbieb concept Ik leesonline (KB)

6. Netwerk & Beleid

Aanbod schooljaar 2020/2021

Veel bibliotheken hebben deze periode gebruikt om een nieuw aanbod te maken voor het komende schooljaar. Op dit moment kunnen we ons nog niet goed voorstellen hoe de situatie dan zal zijn, maar stuur je nieuwe aanbod bij voorkeur pas als je in gesprek bent met de school en zij er open voor staan, zodat het een 'warm' ontvangst krijgt.

Zomerschool

Veel kwetsbare kinderen hebben tijdens de schoolsluiting ondersteunende en verrijkende ervaringen gemist. Het aanbieden van [zomerscholen](#) door welzijn, cultuur en sportorganisatie tijdens de zomervakantie biedt de mogelijkheid dit gemis te compenseren, hoewel volgens [John Hattie](#) de effecten van een zomerschool (.19) op de ontwikkeling van leerlingen erg klein zijn.

Diverse organisaties bieden hiervoor ideeën aan, bijvoorbeeld [Hogeschool Rotterdam](#). Hun suggestie is: *'Organiseer na deze lastige periode leuke activiteiten voor kinderen en jongeren. Zet niet voluit in op rekenen en taal, maar op bredere verrijkende ervaringen; Laat professionals uit welzijn, sport en cultuur (en leraren die zelf graag bijdragen) een belangrijke rol spelen in de uitvoering van activiteiten. Scholen kunnen zich dan beperken tot de regierol en dat ontlast leraren; Leg een positieve verbinding met ouders. Straal de boodschap uit dat zij hun kind een dienst bewijzen door hen deel te laten nemen aan de zomerschool en voorkom de sfeer dat leerlingen thuis veel tekort gekomen zijn en dus nu naar een zomerschool moeten. Laat kinderen en jongeren met foto's, filmpjes en dergelijke aan hun ouders zien wat zij beleven. Zo is er verbinding tussen thuis en zomerschool'*.

Denk je als bibliotheek hier een bijdrage aan te kunnen leveren? Informeer dan bij de school en de gemeente en zoek hiervoor **samenwerking** met andere (lokale) partners. Denk bijvoorbeeld aan:

- masterclass podcast maken
- masterclass videoclips maken
- Schrijver op je scherm (Schrijverscentrale) in de bibliotheek
- boekenfitness in de bieb (indien toegankelijk)

NB De OCW [subsidie lente- en zomerscholen](#) is alleen voor voortgezet onderwijs.

Bronnen

Voor het opstellen van deze handreiking is o.a. gebruik gemaakt van:

- [VOBericht nr. 18](#)
- [Protocol opstart basisonderwijs](#) (PO-Raad)
- [Protocol gefaseerde openstelling bibliotheekvestigingen](#) (VOB)
- www.lesopafstand.nl
- www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/vragen-antwoorden

Heb je vragen over deze handreiking?

Neem contact op met je [POI contactpersoon](#) of mail naar info@debibliotheekopschool.nl